Европейски парламент
2024-2029

Комисия по правата на жените и равенството между половете

2025/2145(DEC)

28.1.2026

СТАНОВИЩЕ

на комисията по правата на жените и равенството между половете

на вниманието на комисията по бюджетен контрол

относно освобождаването от отговорност във връзка с изпълнението на общия бюджет на Европейския съюз за финансовата 2024 година,
раздел III – Комисия
(2025/2145(DEC))

Докладчик по становище: Ракел Гарсия Ермида-ван дер Вале

PA_NonLegDec

СТАНОВИЩЕ

Комисията по правата на жените и равенството между половете приканва водещата комисия по бюджетен контрол да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следното:

А. като има предвид, че равенството между половете е основополагаща ценност на Съюза, заложена в член 2 от Договора за Европейския съюз; като има предвид ангажимента на Съюза да насърчава равенството във всички дейности по член 8 от ДФЕС, като интегрира принципа на равенство между половете и бюджетирането, съобразено с равенството между половете, във всички политики; като има предвид, че бюджетите не са неутрални по отношение на пола и трябва да бъдат изготвяни и Комисията да бъде освобождавана от отговорност във връзка с тяхното изпълнение с оглед на целта за равенство между половете; като има предвид, че Хартата на основните права на Европейския съюз не само утвърждава равенството между половете, но също така защитава човешкото достойнство и забранява всички форми на дискриминация, включително на основата на сексуалната ориентация и пола (половата идентичност);

Б. като има предвид, че Парламентът многократно призова Комисията да насърчава и прилага интегрирането на принципа на равенство между половете, включително съобразеното с равенството между половете бюджетиране, във всички области на политиката на Съюза; като има предвид, че съобразеното с равенството между половете бюджетиране трябва да включва междусекторна перспектива;

В. като има предвид, че ЕС значително увеличи бюджетните кредити, разпределени за милитаризация, включително оръжия, инфраструктура, научни изследвания в областта на сигурността, военна мобилност, наблюдение на границите и екстернализация; като има предвид, че тези промени рискуват да отклонят ресурси от равенството между половете, социалното сближаване и борбата срещу насилието, основано на пола;

Г. като има предвид, че стойността на индекса за равенство между половете за 2025 г. за ЕС е 63,4, като се отчита увеличение от 10,5 пункта от 2010 г. насам; като има предвид, че за постигане на равенство между половете в ЕС ще са необходими още поне 50 години; като има предвид, че равенството между половете в Съюза беше отрицателно засегнато от нарастващия брой движения срещу равенството между половете, сексизма и силните тенденции на предубеденост спрямо жените, както и от последиците от отстъплението от постигнатото в областта на равенството между половете, по-специално във връзка със сексуалното и репродуктивното здраве и права в няколко държави членки; като има предвид, че равенството между половете е допълнително повлияно от войните, текущите кризи в областта на климата, енергетиката и социалната сфера и кризата с разходите за живот, които засягат непропорционално жените;

Д. като има предвид, че всяка трета жена е подложена на насилие; като има предвид, че в световен мащаб всеки ден 140 жени и момичета биват убити от партньор или роднина; като има предвид, че на 7 май 2024 г. беше приета Директивата относно борбата с насилието над жени и домашното насилие и че тя влезе в сила на

14 юни 2024 г.; като има предвид, че нетолерантността към ЛГБТИК+, и по-специално транссексуалните лица, се увеличи драматично рязко спрямо 2019 г.; като има предвид, че насилието и престъпленията от омраза срещу ЛГБТИК+ се увеличиха в сравнение с 2019 г., като най-рязко е увеличението на нападенията срещу транссексуални жени и мъже; като има предвид, че програмата „Дафне“, насочена към защита на жертвите на насилие, включително жени и деца, е особено важен инструмент на ЕС за борба с основаното на пола насилие и за отстояване на основните права, и че нейното непрекъснато финансиране и подкрепа следва да бъдат гарантирани в бюджетната и политическата рамка на Съюза;

E. като има предвид, че инвестициите в равенството между половете укрепват икономическия растеж, устойчивостта и социалното сближаване в целия ЕС; като има предвид, че за постигането на динамична и конкурентоспособна икономика са необходими равенство между половете, предприемачество и иновации; като има предвид също така, че икономическата политика изисква интегриране на принципа на равенство между половете, за да се гарантира, че европейската икономика работи за всички жени; като има предвид, че подкрепата за жените с цел създаването и управляването на техни собствени предприятия допринася за икономическата диверсификация и намалява неравнопоставеността между половете по отношение на достъпа до предприемачество и лидерство;

1. подчертава, че перспективата за равенство между половете следва да бъде интегрирана и гарантирана във всички области на политиката, по-специално с оглед на многобройните свързани с пола въздействия на различните текущи кризи в областта на климата, енергетиката и социалната сфера, войните и кризата с разходите за живот, като се поставя акцент върху сексуалното и репродуктивното здраве и права и отстъплението в сферата на равенството между половете и правата на жените в ЕС; следователно отново призовава за прилагане на съобразено с фактора пол бюджетиране на всички подходящи етапи на бюджетната процедура; призовава Комисията да подобри интегрирането на принципа на равенство между половете от самото начало на разработването на програмите и да определи хоризонтална разпоредба за равенство между половете с обща цел за равенство;

2. потвърждава ангажимента на Съюза за интегриране на принципа на равенство между половете и за подобряване на методиката за проследяване на разходите, свързани с равенството между половете; изразява съжаление, че настоящата методика на Комисията не отразява потенциалните отрицателни последици и води до несигурност в 20% от случаите, що се отнася до въздействието върху равенството между половете; настоятелно призовава Комисията да подобри своите инструменти за оценка, за да гарантира по-ясни резултати и да проследява възможните отрицателни въздействия; счита, че методиката за проследяване може да бъде допълнена със задължителни минимални критерии, например оценки на въздействието по признак пол, които следва да бъдат свързани със системите за проследяване;

3. приветства актуализирането на насоките и инструментариума за по-добро регулиране; изразява съжаление относно недостатъчния напредък в извършването

на анализи на потребностите и въздействието на програмите на ЕС за финансиране по признак пол; призовава Комисията да използва оценки на въздействието върху конкурентоспособността, включително анализи, отчитащи аспектите на пола, при разработването и изпълнението на програмите и инструментите за финансиране на ЕС, за да се гарантират ефективни и справедливи резултати от политиката; призовава също Комисията да извършва последователно подобни анализи; призовава Комисията да интегрира изцяло принципа на равенство между половете в следващата МФР, за да включи свързаните с пола аспекти във всички области на политиката, бюджети и мерки за облекчаване, и когато е уместно — бюджетиране, съобразено с равенството между половете, с цел постигане на напредък по отношение на правата на жените и равенството между половете;

4. отбелязва, че информацията относно въздействието на бюджета на ЕС върху равенството между половете продължава да бъде недостатъчна; подчертава недостатъците в ръчното събиране, докладването и оценката на разбити по полов признак данни и включването на междусекторен подход; призовава Комисията да подобри качеството на данните; посочва, че сред най-важните поуки, извлечени при прилагането на пилотната методика, се нарежда ограничената възможност за остойностяване на резултатите поради липса на необходимите данни; призовава всички данни да бъдат съпоставими, за да могат да бъдат от полза при изготвянето на политики; подчертава следователно значението на изискванията за събиране на данни, за да се осигурят условия за всеобхватно събиране на разбити по полов признак данни в контекста на всички имащи отношение политики на ЕС, и настоятелно призовава Комисията да разглежда това като приоритет; настоятелно призовава Комисията да разглежда това като приоритет;

5. призовава Комисията да анализира какъв дял от бюджета на ЕС следва да се задели в подкрепа на равенството между половете; призовава освен това за цели и показатели за изпълнение във всички бъдещи законодателни актове, включително в следващата МФР;

6. призовава Комисията да задели подходящ дял от общия бюджет на ЕС, от направлението „Равенство и права“ на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ и от програмата „Дафне“; изразява съжаление относно липсата на специални бюджетни редове за мерки, посветени на равенството между половете; отново призовава за специален бюджетен ред за програмата „Дафне“ с цел повишаване на прозрачността и отчетността при разпределянето на средствата; призовава за стабилна рамка за финансиране, за да се гарантира ефективността и устойчивостта на програмата „Дафне“ в подкрепа на защитата на жените и децата от насилие; изразява съжаление във връзка със сливането на програмата „Творческа Европа“ и програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ в предлаганата МФР, тъй като това намалява видимостта на програмата „Дафне“; настоятелно призовава ЕС да разглежда тази програма като приоритет;

7. приветства Директивата относно борбата с насилието над жени и домашното насилие; настоятелно призовава държавите членки бързо да приложат директивата и ги призовава да увеличат броя на приютите за жертви на домашно насилие, като се обърне специално внимание на квотите, установени в

Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие, т.нар. Конвенция от Истанбул (един семеен център на всеки 10 000 жители); подчертава, че фемицидът, определен като убийство на жени и момичета заради тяхната полова принадлежност, е една от най-крайните форми на насилие, основано на пола, и представлява тежко нарушение на основните права; решително осъжда липсата на хармонизирано определение и продължаващата несъгласуваност при събирането на данни и докладването относно това престъпление; призовава за европейско определение на това престъпление;

8. подчертава, че поради нарастването на нетърпимостта към ЛГБТИК+ е необходимо да се разпредели достатъчен бюджет за мерки за борба с ЛГБТИК+ фобията, сред които, наред с другото, телефонни линии за консултации и изслушване; подчертава значението на пълното признаване на транссексуалните жени като жени, като отбелязва, че тяхното приобщаване е от съществено значение за ефективността на всички политики за равенство между половете и за борба с насилието; призовава за признаване и равен достъп на транссексуалните жени до услуги за защита и подкрепа; призовава държавите членки да осигурят пълна и ефективна защита на ЛГБТИК+ срещу дискриминация, тормоз и насилие, включително чрез укрепване на националните правни рамки, подобряване на механизмите за докладване и гарантиране, че престъпленията от омраза се разследват и преследват подобаващо; призовава освен това Съвета да продължи работата по директивата на ЕС за борба с дискриминацията; настоятелно призовава Комисията да следи отблизо зачитането от страна на държавите членки на ценностите на ЕС и при необходимост да образува производства за установяване на неизпълнение на задължения;

9. припомня ангажимента на Комисията в нейните политически насоки да засили взаимодействието си с организациите на гражданското общество, които имат експертен опит и играят важна роля в защитата на конкретни обществени въпроси и отстояването на правата на човека; припомня, че е от основно значение организациите на гражданското общество да могат, чрез финансирането от ЕС, да участват в „открит, прозрачен и редовен диалог“ с институциите на ЕС, както е заложено в член 11 от ДЕС, чрез дейности като застъпничество, демонстрации или съдебни действия и че те следва да продължат да отговарят на условията за допустимост по съответните програми за финансиране и да разполагат с достатъчно специално заделено финансиране;

10. подчертава, че е важно да се стимулира икономическият растеж в целия Съюз, включително чрез инициативи, които насърчават участието на жените на пазара на труда, предприемачеството и лидерството на жените;

11. отново изразява загриженост относно взаимовръзката между посегателствата върху принципите на правовата държава, демокрацията и правата на човека и отстъплението от постигнатото в областта на равенството между половете и правата на жените; подчертава, че независимите и добре обезпечени с ресурси организации за правата на жените са незаменими участници в насърчаването на равенството между половете, напредъка в областта на сексуалното и репродуктивното здраве и права и защитата на демокрацията и правата на човека; подчертава, че в контекста на нарастващото влияние на движенията срещу

равенството между половете, определени като движения, които се стремят да подкопаят равенството между половете като основна ценност на демокрацията и свиващото се пространство за гражданското общество, тези организации са изправени пред все по-големи финансови и оперативни предизвикателства; настоятелно призовава Комисията да гарантира, че средства на ЕС не се предоставят на субекти, които допринасят за отстъплението по отношение на правата на жените, увеличаващите се неравенствата или действия срещу равенството между половете, включително сексуалното и репродуктивното здраве и права и правата на жените на телесна неприкосновеност, автономност и самоопределение; настоятелно призовава Комисията да вземе предвид глобалните промени по отношение на финансирането и да гарантира, че механизмите на ЕС за финансиране продължават да бъдат достъпни, гъвкави и да отговарят на специфичните потребности и изисквания за сигурност на организациите за защита на правата на жените, и по-специално на тези, които работят във високорискова среда;

12. отново заявява, че сексуалното и репродуктивното здраве и права са основни права на човека и тяхната реализация е основен аспект на човешкото достойнство и предпоставка за постигане на равенство между половете; призовава за сериозни европейски усилия за защита на основните ценности на Съюза, като равните права на телесна автономност и достъпа до сексуално и репродуктивно здраве и права, включително безопасен и законен аборт; подчертава необходимостта от увеличаване на бюджетните средства в подкрепа на всеобщото зачитане на сексуалното и репродуктивното здраве и права, включително безопасен и законен аборт, и на достъпа до тях; изразява дълбока загриженост, че жени и момичета в зони на конфликт и военни действия са подлагани на сексуално и основано на пола насилие, например жени и момичета в Украйна в резултат на продължаващата агресивна война на Русия; осъжда тези действия като тежки нарушения на международното хуманитарно право и на международното право в областта на правата на човека; подчертава спешната необходимост от всеобхватни услуги за подкрепа на жертвите, например медицинска помощ, услуги в областта на сексуалното и репродуктивното здраве, психологическа и правна подкрепа и социално-икономическа помощ.

ПРИЛОЖЕНИЕ ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

В рамките на своята изключителна отговорност докладчикът по становище декларира, че в становището не е включена информация, предоставена от представители на интереси, попадащи в обхвата на Междуинституционалното споразумение за задължителен регистър за прозрачност[1], или от представители на публични органи на трети държави, включително техните дипломатически мисии и посолства, които трябва да бъдат изброени в настоящото приложение съгласно член 8 от приложение I към Правилника за дейността.

[1] Междуинституционално споразумение от 20 май 2021 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за задължителен регистър за прозрачност (ОВ L 207, 11.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	27.1.2026
Резултат от окончателното гласуване	+: 22 –: 8 0: 2

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

22	+
PPE	Ewa Kopacz, Verena Mertens, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Gabriela Firea, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj
The Left	Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

8	-
ECR	Chiara Gemma, Beatrice Timgren
NI	Fernand Kartheiser
PfE	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión, Anders Vistisen

2	0
NI	Judita Laššáková
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Легенда на използваните знаци:
+ : „за“
- : „против“
0 : „въздържал се“